

Първият български самолет
The first Bulgarian airplane

Многоцелевият билан ДАР-3 „Гарван III“
The versatile aircraft DAR-3 Garvan III ('Raven')

100 години българско самолетостроене

Сребърна възпоменателна монета
Емисия на БНБ

100 Years of Bulgarian Aircraft Manufacture

Silver Commemorative Coin
BNB Issue

- © Българска народна банка, 2015
- © Полк. проф. д.в.н. Димитър Недялков, текст, 2015
- © Питър Скип, превод, 2015
- © Bulgarian National Bank 2015
- © Col. Prof., Dr. (M.Sc.) Dimitar Nedyalkov, text, 2015
- © Peter Skipp, translation, 2015

БНБ изказва благодарност на Националния военноисторически музей за предоставянето на илюстрация. The BNB acknowledges the kind assistance of the National Museum of Military History in licensing the use of a illustration.

Първият български моторен самолет е конструиран от Асен Христов Йорданов (1896, София – 1967, Уайт Плейнс, САЩ). Той завършва сглобяването му през март 1915 г., когато е едва на 19 години, но вече с богат опит като доброволец в Първо аеропланно отделение по време на Балканските войни. Самолетът е биплан, снабден с мощен 4-цилиндров редови двигател с водно охлаждане с мощност 100 к.с. Модерната за времето си машина получава привилегията да бъде изложена за любопитното гражданство в София в закрития манеж на Военното училище. След проведени изпитания през август специално назначена държавна комисия признава изобретението и аеропланът е приет за годин. Закупен е от Министерството на войната за 16 000 лв., и е зачислен като учебна машина в състава на Аеропланното отделение под името на своя създател „Асен Йорданов“. Така е отбелязано началото на българското самолетостроене – едно от първите в света.

Продължение на това дело са трите български самолетостроителни предприятия в България – Държавната аеропланна работилница в Божурище, „Български Капрони“ в Казанлък и Държавната самолетна фабрика в Ловеч. Първото е с най-дълга история. Създадено през 1925 г., то произвежда самолети до 1940 г., след което производствената база е преместена в Ловеч, където от 1941 г. заработва новата самолетна фабрика.

За 30 години активно самолетостроене в България са произведени над 600 самолета от 23 типа, предимно военни и учебни, благодарение на таланта и труда на конструктори, технолози и работници, но най-вече благодарение на смелото начало от 1915 г., поставено от Асен Йорданов. Този световноизвестен с изобретенията и трудовете си наш сънародник е обявен за почетен гражданин на Ню Йорк, на летище „Ла Гуардия“ е поставена паметна плоча с името му, а неговите лични вещи и архиви са изложени в Музея за авиация и космонавтика „Смитсониан“.

Bulgaria’s first powered aeroplane was designed by Assen Hristov Jordanoff (1896, Sofia, Bulgaria – 1967, White Plains, USA). He completed it in March 1915, barely 19 years old, yet having gained much experience as a volunteer with the First Bulgarian Aeroplane Unit during the Balkan Wars. The machine, a biplane, was fitted with a powerful four cylinder inline water cooled engine developing 100 horsepower. Modern for its time, it went on to be displayed to a curious public at Officer School. After testing, on August that year a specially appointed official committee recognised the aeroplane as an invention and deemed it airworthy. The Ministry of War purchased it for 16,000 levs and adopted it as a serving Aeroplane Unit machine designated by its designer’s name, the Assen Jordanoff. This marked the emergence of Bulgarian aircraft making alongside the world’s earliest similar ventures.

Bulgaria went on to host three indigenous airframe companies: the Darzhavna Aeroplanna Rabotilnitsa or DAR at Bozhurishte, Caproni Bulgaria at Kazanlak, and the Darzhavna Samoletna Fabrika at Lovech. DAR was in existence the longest. Formed in 1925, it manufactured aircrafts until 1940, when it moved to the purpose-built factory that opened at Lovech in 1941.

In 30 years of active aircraft making, Bulgaria built over 600 aeroplanes of 23 models: mainly combat and trainer types. This was thanks to the talent and skills of designers, specialists and line workers, but most of all to the brave start set by Assen Jordanoff in 1915. He in turn went on to win great fame as Assen “Jerry” Jordanoff with his inventions and books and became an honorary citizen of New York City. The airport LaGuardia bears a stone plaque dedicated to him, while his personal belongings and archives are kept at the Smithsonian National Air and Space Museum.

ТЕХНИЧЕСКИ ПАРАМЕТРИ

Емисия	2015 г.
Номинална стойност	10 лева
Метал	сребро, проба 925/1000
Качество	мат-гланц, висше
Тегло	23.33 г
Диаметър	38.61 мм
Гурт	гладък
Тираж	3000
Художествен проект: Стефан Иванов	
Монетата е изработена в Монетен двор ЕАД.	
Емитент: Българска народна банка	

SPECIFICATIONS

Year of issue	2015
Nominal value	10 levs
Metal	Ag 925/1000
Quality	proof, mint state
Weight	23.33 g
Diameter	38.61 mm
Edge	flat
Mintage	3000
Artistic design: Stefan Ivanov	
The coin is minted in the Bulgarian Mint EAD.	
Issuer: Bulgarian National Bank	